

Makedonija: gangsteri zloupotrebljavaju etnicke tenzije

Author: [Ana Petruseva](#)

Albanski kriminalci koriste pretnju od etnickog sukoba da bi umakli pravdi.

Nasilni protesti etnickih Albanaca u Makedoniji, nakon sto je policija prosle nedelje usmrtila kriminalca za kojim je izdata potrenica, jasno su pokazali u kojoj meri nepoverenje izmedju zajednica onemogucava rad organa reda i zakona, narocito u oblastima u kojima su vodjeni sukobi.

U Skoplju, u delu grada u kojem Albanci cine vecinu, policija je 12. juna opkolila trazenog kriminalca Nedzbedina Demirija u trenutku kada se spremao da udje u svoj automobil. Demiri, star 25 godina, albanskog porekla, trazan je radi upucivanja na izdrzavanje zatvorske kazne od dve i po godine zbog izvrzene pljacke i nasilja. Takodje je trazan zbog oruzanih napada na jednog policajaca i jednog inspektora.

Policija je otvorila vatru kada je Demiri izvadio pistolj i uperio ga na jednog od policajaca.

Ministarstvo unutrasnjih poslova kasnije je izdalo saopstenje da su policajci postupili po zakonu, jer su im zivoti bili u opasnosti. Internacionalne organizacije u Skoplju uglavnom su podrzale takav stav. "Za sada izgleda da je u pitanju bila samoodbrana, ali ipak treba sacekati rezultate zvanicne istrage", izjavio je predstavnik jednog medjunarodnog tela, koji je trazio da ostane anonimn.

Ubistvo je izazvalo ostru reakciju u Demirijevom rodnom selu Aracinovo, pretežno naseljenom Albancima, koje se nalazi na samo 13 km od Skoplja, a u kojem su se odvijale teske borbe tokom petomeseceg sukoba izmedju pobunjenika i makedonskih snaga bezbednosti 2001.godine.

Vec na dan Demirijevog ubistva, policijsku stanicu u selu zauzela je grupa civila naoruzana automatskim oruzjem, koja je nekoliko policajaca vise sati drzala kao taoce, protestujuci zbog ubistva i zahtevajuci da im se preda telo.

Lokalni mediji su izvestili da je najmanje sest makedonskih policajaca pretuceno. Predstavnici policije i OEBS-a koji su u vreme incidenta bili na mestu dogadjaja nisu bili spremni da potvrde da se to dogodilo.

"Istina je to da su policajci bili zadrzani nekoliko sati. Ali ne mozemo potvrditi da su pretuceni", izjavio je za IWPR portparol policije Voislav Zafirovski.

"Sa stanovista OEBS-a, incident u Aracinovu predstavlja ocigledan kriminalni cin. Ohrabrujemo makedonsku policiju u nameri da uhapsi nadapace i pocinioce i privede ih pravdi", izjavio je portparol OEBS-a Volfgang Graven.

Najmanje cetvoro novinara koji su dosli na lice mesta, ukljucujuci i izvestace drzavne televizije, napadnuti su i povredjeni u neredima, a dvoje od njih zadrzano je u bolnici zbog soka i povreda.

"Prislonili su mi pistolj uz glavu, ali me nisu tukli. Moj kamerman je imao manje sreće. Njega su tukli i sutirali. Polomili su nam i kameru", izjavila je Ivona Talevska, novinarka TV Sitel.

Novinarka Vanja Stevkovska iz državne televizije otisla je u Aracinovo nakon što joj je major Resat Ferati telefonom javio da je situacija u selu bezbedna za izvestavanje. Kada je njen tim stigao u selo, seljani su je zgrabili za kosu i izvukli iz automobila. Njen kameraman i vozac tesko su pretuceni.

Pripadnici Evropskih snaga za brze intervencije u Makedoniji, EUFOR, prisustvovali su ovim napadima ali novinari kazu da nisu intervenisali. U saopštenju EUFOR-a receno je da su se vojnici angazovali da spasu novinara u jednom incidentu.

Udruzenje novinara Makedonije, politicke partije i internacionalne organizacije jednoglasno su osudile napade na novinare.

Zbog veoma napete situacije na mesto dogadjaja nisu upucene dodatne policijske snage. Umesto toga, albanski zvanicnici su pregovarali sa naoruzanom grupom pokusavajući da pronadju izlaz iz krize. Zamenik ministra unutrasnjih poslova Fatmir Dehari, koji u koalicionoj vladi predstavlja albansku partiju, Demokratsku uniju za integraciju, DUI, bio je ukljucen u pregovore.

Prema policijskim izvorima, situacija se smirila kada su lokalnom stanovnistvu uspeli da objasne da je Demiri ubijen u zakonitoj i ispravno sprovedenoj policijskoj akciji.

To nije bio prvi slucaj da su policijska hapsenja propracena protestima Albanaca.

Nedavno pritvaranje coveka osumnjicenog za podmetanje bombe koja je ubila dva NATO vojnika i dvojicu Makedonaca dovelo je do pretnji bivskih pobunjenika da ce zapoceti rat ako on ne bude oslobodjen.

Neki analiticari smatraju da poslednji incident ukazuje na problem koji postoji na relaciji izmedju organa zakona i zaostalog nepoverenja albanske zajednice prema vlastima.

Kriminalci zloupotrebljavaju etnicke tenzije da bi izmakli pravdi, a svoje probleme sa policijom opisuju kao politicke. Policija ima teskoca u patroliranju albanskim oblastima u kojima su se odvijali najzesci sukobi 2001.godine, jer ih tamo tretiraju kao nepozeljne strance, cak i kada idu u etnicki mesovitim patrolama.

"Ne smemo zaboraviti da je albanska zajednica prilicno zatvorena, i da unutar te zajednice postoji lazni osecaj solidarnosti", izjavio je Djuner Ismaili, direktor magazina "Forum".

"Niko ne bi smeo poverovati da su albanski kriminalci ista bolji od makedonskih i da zasluzuju da budu zasticeni."

Dodao je da je u pitanju problem koji treba da rese albanski politicari.

Pitanje vladavine zakona - ili odsustva vladavine zakona - u pretežno albanskim oblastima krucijalno je pitanje za DUI, ciji su mnogi clanovi bili na strani pobunjenika u sukobima 2001. godine. Kao albanska strana u vladajucoj koalicioni koja je pobedila na izborima u septembru proste godine, partija ima posebnu odgovornost za obezbedjivanje stabilnosti u nekadasnjim zonama sukoba, kao i za ispunjavanje ocekivanja Albanaca u pogledu poboljsanja njihovog statusa. Za sada, predstavnici DUI pokusavaju da umanje znacaj ovog problema, tvrdeci da kriminalci nisu u mogucnosti da stvore ozbiljnije probleme.

"Ovo dozivljavamo kao ne narocito znacajne pokusaje destabilizacije situacije, ali necemo dozvoliti da tenzije eskaliraju. Nemamo nikakvih dilema u pogledu borbe protiv kriminala i odnosa prema kriminalcima", izjavila je za IWPR Ermira Mehmeti, portparol DUI-a.

"Makedonija ce biti bezbedna tek kada stanemo na put kriminalnim bandama", izjavio je Igor Ivanovski, portparol socijaldemokrata koji su partner DUI-a u vladajucoj koaliciji.

"Borba protiv takvih bandi je u interesu ne samo lokalne populacije nego i svih stanovnika Makedonije.

Diplomate takodje smatraju da kriminal ne moze racunati na siru podrsku stanovnistva. Nikolas Bigman, ambasador NATO-a u Skoplju, smatra da su u pitanju incidenti kriminalne prirode koji nemaju nikakve veze sa etnickim problemima.

"Niko od ovih kriminalaca ne uziva podrsku lokalnog stanovnistva", izjavio je Bigman 14. juna za televiziju A1.

"Ponekad stanovnistvo moze biti uznemireno zbog nacina na koji policija sprovodi hapsenja, ali ljudi ne podrzavaju kriminalce, cak i ako obuku crne uniforme da bi se predstavili kao borci za slobodu.

"Oni su kriminalci i niko ih ne voli."

Ana Petruseva je urednik IWPR-a u Skoplju.

Location: Macedonia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/makedonija-gangsteri-zloupotrebljavaju-etnicke-tenzije>